

Tytuł projektu

„Jak instytucja monarchii czyni państwa arabskie stabilnymi?”

W grudniu 2010 roku rozpoczęła się „Arabska Wiosna”, która przetoczyła się przez Bliski Wschód. W jej wyniku doszło do upadku rządów w Tunezji, Libii, Egipcie i Jemenie, a Syria pogrążyła się w wojnie domowej. Zamęt objął republikańskie reżimy autorytarne łagodnie obchodząc się z monarchiami, które pozostały względnie stabilne. Największe protesty w 2011 roku dotknęły Bahrajn lecz nie doszło tam do zmiany rządu. Po upływie pięciu lat od tych wydarzeń Jemen, Libia i Syria są dalej w stanie wojny domowej, a monarchie wciąż utrzymują swoją stabilność.

Celem projektu jest zidentyfikowanie przyczyn stabilności monarchii arabskich, poprzez poznanie systemów polityczno-konstytucyjnych tych państw, a w szczególności systemu władzy. Projekt ten pozwoli na sprawdzenie hipotezy badawczej, która przewiduje, że:

Heterogeniczne formy legitymizacji, instytucjonalizacji władzy i jej autolimitacja składają się na stabilizującą rolę monarchii we współczesnych państwach arabskich.

Podczas projektu badane będą systemy polityczno-konstytucyjne wybranych monarchii arabskich. W szczególności przeprowadzona zostanie analiza systemu władzy w monarchiach arabskich, prerogatywy monarchów, ich umiejscowienie w strukturze konstytucyjnej państwa. Ponadto badanie obejmie znaczenie zgromadzeń legislacyjnych lub konsultacyjnych. Zagadnienie to zostanie przeanalizowane w kontekście muzułmańskiej teorii władzy i polityki, co pozwoli głębiej zbadać proces formowania się monarchii, jak również ich legitymacji.

Analiza obejmowała będzie Arabię Saudyjską, Jordanię i Kuwejt jako reprezentatywne dla innych monarchii arabskich. Państwo Kuwejt, jako twór wywodzący się z plemiennego szejkanatu jest reprezentatywne dla innych emiratów regionu takich jak Bahrajn, Katar, czy Zjednoczone Emiraty Arabskie. Królestwo Arabii Saudyjskiej wywodzi się z sojuszu zawartego przez władcę osady Ad-Dirijja z muzułmańskim kaznodzieją, przedstawicielem hanbalickiej szkoły prawa, Muhammadem Ibn Abd al-Wahhabem, a motorem napędowym powstania tego państwa były względy religijne – budowa wspólnoty wahhabickiej, co podobne było do powstania państwa muzułmańskiego w VII w., Omanu w okresie późniejszym, czy chociażby tzw. „Państwa Islamskiego” obecnie. Haszymidzkie Królestwo Jordanii, które powstało w wyniku działania mocarstw i podziału Bliskiego Wschodu na terytoria mandatowe oraz podlegało silnym wpływom europejskim, można porównać do Maroka (leżącego poza regionem Bliskiego Wschodu). Co najciekawsze, panująca tam dynastia wywodzi swoje pochodzenie od bezpośrednio od proroka Mahometa, jak również nie jest państwem naftowym. Reprezentatywność tych państw wynika również z charakteru sprawowanych tam rządów. Arabia Saudyjska, jako państwo autorytarne, systemem władzy zbliżone jest do Omanu czy Kataru. Jordania i Kuwejt jako monarchie liberalne zbliżone są do państw takich jak Maroko czy Bahrajn.

Powodem podjęcia tematu jest sytuacja na Bliskim Wschodzie spowodowana wydarzeniami „Arabskiej Wiosny” i powstaniem tzw. „Państwa Islamskiego”, która zaskoczyła wielu badaczy. Jednocześnie monarchie arabskie pozostały relatywnie stabilne (co nie oznacza, że nie dochodziło tam do protestów i niepokojów społecznych). Pytanie postawione w tym projekcie ma odpowiedzieć czemu tak się stało. Ponadto w zakresie monarchii arabskich, jak i ogólnie świata arabskiego, powodem podjęcia tematu projektu jest chęć przybliżenia zagadnień związanych z regionem Bliskiego Wschodu, a w szczególności w zakresie systemów polityczno-prawnych, wywodzących się z a jest o kultury politycznej, konstytucyjnej i prawnej bardzo odmiennej od tradycji europejskiej, i które nie są powszechnie znane i rozumiane. Należy również podkreślić, że państwa tego regionu są istotne w kontekście światowego bezpieczeństwa, a ich właściwe zrozumienie pozwoli na uzyskanie lepszego narzędzia do analiz rozwoju sytuacji w tym regionie.